

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dne vsaciga mesca na celi poli, in velja po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadencjo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XV.

V Ljubljani 10. maliga serpana 1862.

List 20.

Blagoslovila ali žegni matere katoliške Cerkve.

Blagoslov ženina in neveste.

(Dalje.)

Sv. katoliška Cerkev ima verh zakramenta sv. zakona za deviške neveste še posebni blagoslov, kateri je sklenjen s sv. mašo za ženina in nevesto. Pri taki maši mašnik kmalo po povzdigovanji nad nevesto posebin žegen ali blagoslov moli, v katerim med drugim prosi: Naj Bog milostno pogleda na to svojo služabnico, ter naj bo nad njo jarem ljubezni in miru, naj se zvesta in čista omoži v Kristusu, in naj ostane posnemavka svetih žen: naj bo ljubeznjiva svojimu možu kakor Rahela, modra kakor Rebeka, dolgoživeča in zvesta kakor Sara; nič naj pri nji ne premore uni začetnik zapeljevanja; naj ostane v zvezi z vero in Božjimi zapovedmi; z eno zakonsko posteljo zvezana naj se varuje nepripušenih dotikanj; naj opase svojo slabost z mocjo krotanja; naj bo v boječnosti za čednost rezna, v sramožljivosti častitljiva, v nebeških naukih izurjena: v otrocih rodovitna, poštena poterjena in nedolžna; in pride naj do miru zveličanih in v nebeško kraljestvo; in oba naj vidita otroke svojih otrok do tretjiga in četertiga rodú, in dozivita naj zaželeno starost.

Potem mašnik nadalje mašuje, predenj dá poslednji blagoslov, se pa spet oberne k ženinu in nevesti in moli blagoslov iz mašnih bukev nad njima: De naj Bog Abrahamov, Izakov in Jakopov svoj blagoslov dopolni nad njima, de naj vidita svojih otrok otroke do tretjiga in četertiga rodú, in naj potlej večno življenje dosežeta.

Opomniti jih pa ima še naposlednje, kakor je v mašnih bukvah veleвано, de naj si nasproti zvesto bo ohranita, de naj ob času molitve in zlasti ob postih in svetih praznikih trezna bosta, de naj mož zeno in žena moža ljubi, in de naj v strahu Božjim ostaneta.

Blagoslov matere po porodu.

Prav lepa in hvalevredna navada je, de kersanska katoliška mati s svojim novorojenčkam, kakor nekda Marija z Jezuskam, v cerkev pride, otročička Bogu daruje, kakor je Marija Jezusa, in mašnikoviga blagoslova prosi. Da se ji prižgana sveča, znamnje sv. vere, v roko, mašnik jo pokropi in moli nad njo 23.

psalm, v katerim je rečeno, de tisti bo prišel na Božjo sveto goro in v Božje mesto, kateri ima čiste roke in nedolžno serce . . . , in tako bo prejel blagoslov in usmiljenje od Gospoda. Pač lep in svariven nauk za vsako kersansko mater! Potem ji da štolo kušniti in vpelje jo v cerkev, rekoč: „Stopi v tempelj Božji, moli Sina blažene Marije Device, ki ti je rodovitnost otroka dodelil.“ Pri altarji prosi mašnik potem za kersansko mater, de naj jo Bog ohrani, ker Vanj zaupa; — naj ji pošlje pomoč iz Svetiša, in naj jo varuje iz Sijona; — naj sovražnik nič ne premore zoper njo, in otrok hudobije naj se ne loti ji škodovati. V naslednji molitvi pa Boga prosi, naj se ozre na to služabnico, ki se Mu je prišla v cerkev vesela zahvalit, in naj dodeli, de po tem življenji na prošnjo Marije Device z otročičem vred večno življenje doseže. Na zadnje ji da blagoslov, rekoč: Mir in blagoslov Boga vsigamogočniga, Očeta $\dagger$, in Sina, in sv. Duha naj nad-te pride, in vselej ostane; Amen;“ — in pokropivši jo z blagoslovljeno vodo odstopi.

Taki blagoslov pa smé duhoven le poštenim kersanskim materam deliti, ter srečo in blagor klicati nad nje; nezakonskim je ta dobrota odrečena. (Dal. nasl.)

Papež in osé.

Dregni v nagnjusno osje gnjezdo, de se razodene, kaj te sovražnice zakrivajo, in vidil boš, kaj ti bodo storile: javalne boš pred njimi zdravo glavo unesel.

V enako osje gnjezdo so dregnili sv. Oče Pij IX. ravno 9. roznika v svojim slavnim govoru do zbranih škofov. O ti priliki so s toliko serčenostjo in obširno vednostjo odkrili vse potuhe, hudobije, lažnjive in prav popolnoma brezbožne uke sedanjiga časa, de se je v resnici le čuditi, s koliko bistroumnostjo zasledvajo vse, kar se počenja zoper vero in sv. Cerkev Kristusovo. Povedali so pa tudi, de ti izdajavski kovači laži in hlapci golufije niso nič družiga storili, kakor de so pošastne zmote poprejšnjih časov pogreli in v novih slepilnih posodah ter v družih našemljenih besedah ljudi z njimi pitajo; po tem zares peklenkim potu ponesnažujejo in prevračujejo vse učenosti, razširjajo smertni strup v pogubo duš, zagovarjajo neoberzdano nečednost in nar hujši strasti, preklinjajo in zasramujejo nauk svetih zapoved Kristusovih itd. Nasledva zatem obširen popis vsih sedanjih zmót.

Kdor se je kaj ozerl po brezbožnih in zanikarnih časnikih, je pač spazil, kaj počno seršeni in osé, izgnani iz svojiga gnjezda na beli dan po papeževim

nagovoru; kako se te bérde zaganjajo papežu v glavo, kako brenče vse na okrog, de gnojusni šum razlega tje do Vatikana. Tudi francoski „Monde“ je njih roje slišal; torej pravi: „Nagovor sv. Očeta in pismo škofov ste razkačile vse časninstvo, katero svoje upe stavi na kervave prekucije. To, češ, dela ločenje zaročništva med Cerkvijo in novodobno človeško družbo! Tako krikajo divjaški aposteljni noviga prava, kateri hočejo s silo napraviti človeško občinstvo v zraku; menijo namreč, de Božje pravice niso nad pravicami človeškimi, de vera naj nima moči v občinske postave, in de pravica vere naj se nič ne dotika ravnar človeške družbe. Papež, pravijo, razglašuje, de katoliška Cerkev je zunaj novčasniga občinstva, de se z njim nikoli ne vjema itd. Je pa to tista navadna pot, po kateri se ljudem misli motijo in Cerkev obrekuje. Ali glej! osemnajst sto let je, kar Cerkev take očitanja sliši, kar se ji ugovarja, kako se sama sebe ubija, ko se odvraca od misel, kakoršne ravno v občinstvu vladajo: vendar živi osemnajst sto let vkljub vsemu napovedovanju smerti. Naš Gospod Jezus Kristus je bil križan, ker je bil znamenje, kterimu so nasprotvale misli, ki so gospodovala tisti čas, ko je bil prišel na svet; aposteljni so terpeli mučenstvo, bojevavši se zoper gospodujoče misli. Enako je bilo z mučenci vsih stoletij, enako z vsimi tistimi papeži, katerih moč in svetno vlado so hotli končati cesarji in kralji; enako z vsimi svetimi, ktere so imeli za posebneže, ker niso smeli privoliti v misli svojiga časa; enako so vsi verni kristjanje, kterim oponašajo, de so zadej za svojo dobo, de je ne razumejo, de se pčhajo zoper slap, kljub kteriga se ne more kaj. Minulost tedaj naj nas opokoji s pogledam v prihodnost; Cerkev ne zgine, ker ona je znamenje upora zoper to, kar imenujejo novčasne misli.“

„Ako opazujemo pa glas naših nasprotnikov, hitro najdemo, kaj de menijo. Pa poglejmo tedaj, ktere so te novčasne misli, zoper ktere se Cerkev vojskuje? To so misli, kterim se je Cerkev vselej upirala, in ktere so javalne kaj dosti novčasne, ker že 6000 let je, kar se resnica z njimi bojuje. Cerkev zaverjuje dandanašnji rovarstvo (punit), to novčasno misel, ki izvira iz zemeljskiga raja; ona preklicuje morijo, to novčasno misel, ki sega tje do Kajna; ona preklicuje krajo, kakor delajo vsi postavodajavci svetá, spoznavaje postavo, ki je bila tako slavno poterjena na gori Sinaju; ob kratkim, Cerkev preklicuje vse, kar preklicuje evangelij, vse kar kaznujejo tudi modre cloveške postave. . . .“

„Je pa mar Cerkev neprijateljica svobode? Ravno nasproti; sej Cerkev je naredila, de je svobodo svet spoznal; ona je pomogla svobodi k vladi, ona jo povsod brani proti skritimu despotizmu liberalcov in rovarjev.“

„Ali je mar Cerkev neprijateljica napredovanja? Vse nasproti! praviga nravniga napredka ni razun le samo v nji. Pod njeno obrambo so se zmogle véde; ona je posebna nasprotnica neobdelanosti; ona se sme ponášati z naj večimi in naj slavnišimi imeni v vsih stábljih učenosti; ona stavi jez razuzdanosti v umišli in brezuzdni prederznosti v misli ter ne dopusti vedi, de bi zabredla v zbrozgo zmót in nespameti.“

„Je morebiti katoliška Cerkev neprijateljica narodov? Nikdar ne! Le samo Cerkev je sterla nekdanjo sužnost, ona je izvojskovala pravico vesti in cloveške vrednosti, ona je povsod napravila dobrotne vstave usmiljene ljubezni, bolnišnice, oskerbništva, zredila je može, kakor je bil Klaver, Vinko Pavlan, na noge je spravila neštevilno vojsko misijonar-

jev in usmiljenih sester, katerih že samo ime opominja na naj višji in naj lepši čednosti.“

„Ktere so tedaj misli prave, zdrave, dobre in koristne, de bi jih papež v svojim nagovoru obsojevali, zamétali? Naj nam jih imenujejo naši nasprotniki, naj jih bolj določijo ter naj z zgodovino v reči, s stoletji skušnje pred očmi podajo dokaz, če morejo, de misli, ktere papež zaveržejo, peljejo k oliku, in de bi misli, ktere poterdijo sv. Oče, bi zamogle biti v škodo občinstu in posameznim.“

V spričevanje, kako spačeni in hudobni so freimavrarji in drugi sovražniki katoliške Cerkve, naj povemo le kaj maliga unih zmót. Nagovor pravi, de ti sovražniki hočejo premeniti, zatreti in odpraviti pravo in pravno lastnijo razodenja božjiga, veljavo, vstavo in oblast sv. Cerkve; njih prederznost je tolika, de tajé vsako resnico, vsako postavo, vsako pravico, ktera je od Boga; ni jih sram terditi, de se Cerkev ne sme opirati na pravice, ki jih ima od Bogá, temveč de ima le državna oblast določiti, ktere pravice naj Cerkev ima, in v kterih mejah naj jih vživa; iz tega pa ravno tako lažnjivo izpeljujejo, de se more državna oblast v reči mešati, ktere so le zgolj verske, in de sme prelata in vernim prepovedati prosto nasprotno občenje z rimskim papežem, kteriga je Bog sam postavil naj vikšiga pastirja vesoljne Cerkve itd. Tudi segajo do tistiga verha brezbožnosti in prederznosti, de nebo napadajo, in hočejo Boga od ondod odpraviti. Nasledva bolj obširen popis neslaniga materializma in bogotajstva s sklepam: „Zares, kaj bolj nespametniga, kaj bolj brezbožniga, kaj kar bi že priprusti pameti tako silno nasprotvalo, svet še nikoli izmislil ni.“

Po še daljnim in obširnim popisovanji sedanjih zmót in hudobij in po milovanji, de zavolj nasilstva in žalostnih okolišin laških in portugalskih škofov ni pričujočih, Njih svetost vikši pastirje še to le med drugim opominjajo:

„Z nar veči pridnostjo, ki je mogoče, čujte nad tem, de se ne v natisnjene dela, ne v visoke šole kaj ne vrine, kar bi bilo v nasprotji z vero in čednostjo. Delajte z moško serčnostjo, častitljivi bratje, in vaša pogumnost naj ne opeša v tih vihnarh časih, temuč operti na Božjo pomoč primite neprebodljivi škit pravice in vere, in na dvoje sekajoči meč besede božje, in neprestrašeno nasproti stopite sovražnikom katoliške Cerkve in sv. Stola. . . .“

To malo iz obširniga ogovora sv. Očeta do škofov smo posneli zato, ker to vse verne katoličane tiče. Nekteri mislijo, ali se saj tako vedejo, kakor bi mislili, de le škofov in duhovnov delžnost je, se za vero in cerkvene pravice poganjati. To je velika zmota. Kdor tako misli, je lažnjiv katoličan in figamož, kateri ne spolnuje tega, kar je pri sv. kerstu obljubil. Tisti Žuzelka, ki papeže obrekuje, v nekim odgovoru na mnoge zavračivne pisma pravi, de so ženske pisanja vmés posebno hude; to spoznanje uniga papežozirca ženskemu spolu dela čast; naj bi bilo le veliko moških serčnih branivcov sv. vere, imeli bi manj Žuzelkatov, in manj osjih in seršenovih gnjezd, iz kterih se te sovražne zveri zaganjajo v nedolžno in pohlevno lice Pija IX. in v njegove ogovore, polne kreposti in duhovniga mazila.

Predica pri križu.

V nekim dunajskim časniku smo jo med drugim staknili, de je ondota mestna gosposka enoglasno sklenila, de hoče sloveči spominek ali pil „predica pri križu, Spinnerin am Kreuze,“ popraviti dati. Ker

se nam pa pripovedka zastran osnove omenjeniga spominka zdi kaj mična in prav kristjanskiga duha, jo hočemo tudi dragim prijateljem naše verle „Danice“ podati v koristen nauk in pošten kratek čas. Glasi se pa tako-le:

H koncu enajstiga stoletja stojita pred oltarjem v cerkvi sv. Štefana na Dunaji zal mladenč in cveteča devica, imenovana Ademar in Edelinda. Častiti duhovnik jima roki s štolo ovije, prekriža ter reče: „Sklenem vaji v zakon v imenu Očeta, Sina in sv. Duha. Amen.“ Oba sta poslednja zarojenca plemenite in slavne rodovine, oba sta zgubila že v otročjih letih svoje predrage starše, in prav ta osodna enakost jima zbudi medsebojno vdeležje, čislanje in nagnjenje. Množica, ki je bila pri tem svetim opravili v cerkvi pričujoča, le eno glasno terdi, de lepšiga para še nikdar vidila ni; tisti pa, ki so ju bolj na tanko poznali, še več hvalijo njuno blagoselčnost in pobožnost, kakor pa lepoto.

Še prvo zakonsko leto ne mine, kar zadoni glas pobožniga pušavnika, ki se od izhoda do zahoda po Evropi razlega in kristjane budi, de naj orožje zgrabijo, vzet Kristusov grob nevernikom. Vse kristjanstvo se vzdigne in velika množica se okoli križeviga prapora strinja.

Vera in čast velite tudi Ademaru se pridružiti križnikom. Ali more li se premagati — in doma ostati? Vale je storjen sklep, za križem jo iti. Kar pa takrat Edelinda v sercu čuti, se povedati in popisati ne dá. On, njena edina opora, polovica njeniga življenja, jo zapusti samo; pa vendar ne še toliko ta samota, kolikor skerb in žalost za predragiga zaročnika jo neizrečeno tare; tode njeno blaga srce sklene, kar besedice ne čerhniti in se vse v voljo Vječniga podati.

Križaki grejo svojo pot, solze tečejo, tako reči s curkami, pa se tudi pri mnogih ženicah prav kmali posuše, kajti v vertinci kratkočasov in radovanja le prehitro britkost pozabijo. Ne tako Edelinda. Ona se svetu umakne, ter se peča le samo z molitvo in pa z delam. Ne sramuje se koželja in vretena, temuč tako gospodini, kakor sam sveti Duh hvalo dobrim ženam daje, ki pravi: „Dela mu dobro in ne hudiga vse dni življenja. Poiše volne in prediva in dela s svetam svojih rok. — Iztegne svojo roko po koželji in njeni persti primejo vreteno. Svojo roko odpre ubogimu in svoje dlani prostre potrebnimu. — Svoje usta odpira modrosti in postava milosti je na njenim jeziku.“ (Salom. pripovedi 31).

Zažene se glas, de je sveto mesto vzeto mahomedanam in zopet pridobljen grob Jezusa Kristusa. Ženice križnikov, to slišati, same ne vedo, kaj bi počele velikiga veselja. Ne tako Edelinda. Ta svoje veselje ohrani modro in tiho v globočini svojiga pobožniga serca. — Zakaj to? — Veselje je enako dišu prijetniga duha, ki se v golostni posodi čist ohrani, v prostim zraku pa zgubi.

Že čuda vitezov, po tem de so si zaslužili zlate ostroge na bojišu, zapusti sveto deželo vernivših se na dom k svojim predragim domačim. Le Ademarja še ni, vendar pa „ne bo dolgo mudil, gotovo že popotva domu, ne mara je že blizo Dunaja.“ Edelinda mu hodi naproti in pri tih hojah ravno to dela, kar v svoji samotni stanici, to je, prede in moli. Njeni persti so nevtrudni pri deli in njeno srce le pri Bogu in zvestim možu.

Dnevi, tedni in meseci pretečejo, pa od hrabriga viteza duha in sluha ni. Vsako jutro zvesta Edelinda gre svojo navadno pot, ali o mraku spet sama nazaj pride, njeno srce žaluje, pa ne omaguje, ona upa Va-nj, ki je rekel: „Prositate in se vam bo dalo; išite

in bote najšli; terkajte in se vam bo odperlo“ (Luk. 11, 9), in med tem de njene roke pridno delajo, puhti brez nehanja srce v molitvi k Bogu.

Ali tudi vihar skušnjav se pridervi nad njo. Hudobneži, ki jih je bilo takrat, kakor zdaj in vselej dovelj, jo začnejo zasmehovati in ji oponašati: „Čimu li cvet nar lepših let v samoti in žalosti gonobiš? Zakaj se z nami ne raduješ? Ako bi tvoj mož še živel, bi se bil že zdavnaj vernil, pa prej ko ne, ga je v bitvi smert zasačila. Vdova mende li ostala ne boš, torej oglej se, de spet koga s svojo ročico srečniga storiš.“ — Moj mož ni mertev, odverne Edelinda, kraljica nebes in zemlje, prečastita Devica Marija, ktere podobico on vale na svojim sercu nosi, ga je gotovo obvarovala, in bode mi še živiga pripeljala. Naj bi bila pa tudi žalostna resnica, de bi ga bila v boji nemila smert objela, meni je le predrag njegov spomin, de bi mu mogla kdaj nezvesta biti, bil je on za Bogam in njegovimi svetniki moja nar perva ljubezen, on je prejel prisego moje zvestobe, in bo torej za Bogam in svetniki moja zadnja ljubezen.

Drugi še hudobnejši, žilice njeniga tožniga serca še hujše stiskajo, in tako le modrujejo: Bodi prepričana, če tvoj mož tudi še živi, je gotovo za te vendar le mertev, in tehtin vzrok imaš, ga pozabiti. Neka posebna ženska lepota jutrove dezele mu je srce ganila in se ga polastila. Tako in nikakor drugač ne bo. Izbij si ga iz možgan, zberi si mej toliko vitezi eniga, ki bi vreden tvojiga nagnjenja, in misli si, kakor se komu meri, tako se mu tudi odmerja. — Toliko ljutiga napada si pobožna Edelinda še sanjati ne premore, zato pa pri tej priči obledi in se začne tresti. — pa spet se naglima zavé, čednost jo okrepeča ter z ostrimi besedami skušnjavce zaverne, rekoč: Sram vas bodi, umazane duše! kaj taciga od mojiga moža le misliti; on je čist kot solnce, ki nas zdaj obseva, in pa iz tega ediniga vzroka, ker v njegovem sercu brez nar manjši maroge vedno kraljuje sveta katoliška vera. Sama pri sebi pa vendar na tihim pravi: In če bi ravno mogoče bilo, de bi on svojo zvesto Edelindo pozabil, bi li smela jez svojo zakonsko zvestobo skaliti? Bog in prečista Devica me varujta! Gorje vsaki, tudi od svojiga moža zapušeni ženi, ki svoje zakonske zaveze pozabi; kajti ona spremeni stan, v katerim jo je vsak pravičen miloval, z drugim stanam, v katerim jo le samo zaničevanje čaka.

In tako Edelinda dan za dnevam ponavlja svojo navadno hojo in vpraša vsakiga ptujca, ki jo sreča, če mu je kaj znano zastran Ademarja? Oh, zdihne ona pogostoma in toži: Morebiti moj ubogi Ademar medli v mahometanskih verigah, žveči črni kruh in pije nesnažno vodo; morebiti je njegovo telo razraunjeno od težkih verig ali razmesarjeno od neusmiljeniga suznjiga bičanja? ... Pa, Edelinda! upaj, moli in še bolj pridno predi. Bog bo blagoslovil tvoje delo in z dobičkam svojih rok ga morebiti odkupiti zamoresh. Odsihmal še vse pridniši moli in dela.

Mnogo let je že preteklo, kar nekiga dne na cesti, ki jo je vsak dan hodila, sreča po pastirsko oblečeniga vojaka. En sam pogled, Ademar in Edelinda se spoznata in v hipu tikama bije dvoje zvestih serc. Edelinda je imela prav. Dolgo, dolgo časa je medlel Ademar v ječi, de se mu na poslednje vsreči, svojih verig znebiti se in spet k dragi zaročnici se verniti. Komej pa de dospeta v svoje staniše, prinese Edelinda zaklad svoje pridnosti, ter mu ga poda, rekoč: Ta denar je tvoja lastina, kajti namenila sim bila, z njim tebe osvoboditi. Pa Ademar tega ne privoli, temuč jo prijazno nagovarja, te denarje raz-

poloviti, eno polovico med uboge razdeliti, z drugo pa na mesti, kjer sta se spet sošla, staviti gotiški spominek, ki se še dandanašnji vidi na holmcu, memo kteriga se pride na dunajsko, tako imenovano koroško cesto. In ta spominek zveste zakonske ljubezni so oklicali „Predico pri križu.“

Djanski nauk.

Pač se more reči zastran udov dunajske mestne gosposke, de njih sklep, ta slavni spominek popraviti, jih mora pred svetam čislati, ker ta pil je spomin ne le samo uniga zvestiga zakonskiga para, ampak tudi dveh z redkimi čednostmi okinčanih oseb. Osredje vsiga njuniga djanja je ljubezin do Boga in do svete matere katoliške cerkve. Ademar zapusti preljubo bitje, ki mu je kot lastno življenje drago, in hiti v nevarnost, v bitvo in lahko v smert: — ali Kristusov grob je v rokah nevernikov, glas služabnika Božjiga opominja, de naj se spet otme: in junški vitez, pa še več, pravi sin matere katoličanske cerkve, opase svoj zvesti meč in gre za križem — v boj, v verige, v sužnost in v temno ječo. Edelinda s svojim preblazenim srcem, ki ji pri ločitvi od neprecenljivega zaročnika britkosti poka, ravna na drugim bojiši. Iz zgolj ljubezni do Boga in iz spoštovanja do svete matere cerkve potolaži svojo serčno bolečino ter dela in moli. Njene osodne tovaršice, pozabljivše svojih verlih v nevarnostih se nahajočih mož, se radujejo in veselje; — Edelinda dela in moli. Vojska mine, vitezi se vernejo k svojim ženicam, veselja ni kraja ne konca, samo Ademarja ni pričakati, in — Edelinda dela in moli. Se ji omenja, de je njen mož mertev, — ona se prestraši; — pa de se ne spodobi, še tako mladi in cveteči vdova ostati, in ona — dela in moli. — „Tvoj mož ti je nezvest in te je v naročji kake jutrove lepote pozabil,“ laže sužnik umazaniga pregrešva, njeno serce ji poka, — pa Edelinda dela in moli. — In ko žalost do verha prikipi, se veselje oglasi! — Pobožnost in zvestoba svoje slavno veselje praznujete! — Čujte torej, starašini dunajske mestne gosposke, vi ste enoglasno sklenili popravo skozi in skozi „katoličanskiga spominka.“ — Vprašanje: „Ni pa li morebiti kaka debela nevednost v predmetu — te enoglasnosti vplodila?“ — Poprava takih spomin-kov je res zmiram hvale vredna in posebno v sedanji dobi, v kateri se le samo to verna, kako de bi se katoličanska vera iz korenine izrila in zaterla, in se ravno zato njeni poglavitni stebri, sveti Oče papež in pa škofje dermajo, de bi omajani se zrušili in dali malikovavstvu zaželeni prostor, to kar se godi posebno v nekdanj tako imenovanim pozemeljskim raju — v Italiji, in že tudi sem ter tje v avstrijskih državnih zborih na Dunaji, in pa skorej sploh po naših „neultramontanskih“ ali prav za prav radikalnih časnikih.

Pač ima prav modri, ki terdi, de pod solncem nič noviga ni. —

Cujmo le, kako veliki cerkveni učenik sv. Bazilij, cezarejski škof v Kapadociji († 1. prosenca 379), piše v svojim 243. listu do italijanskih in galikanskih škofov o stanu in zmedii jutrovnih cerkev svoje dobe, in prepričali se bomo, de se zdaj prav taka godi na svetu.

Preganjanje, prečastiti bratje! nas je zadelo in sicer naj strašnejši preganjanje. Preganjajo se pastirji, de naj bi se razkropile čede. Nar hujše pa pri vsem tem je, de se ne veruje, de so mučeniki tisti, ki jih terpinčijo, in de ljudstvo tih borivcov ne časti kot mučenikov, in to za tega voljo ne, ker se

njih preganjavci „kristjani“ zovejo. Hudodelstvo, ki se zdaj nar ostrejši kaznuje, je, se zvesto deržati izročnja (svetih) očetov. Za tega voljo se tirajo pobožni iz domovine v pušave. Sivi lasje nimajo pri krivičnih sodnikih nobeniga spoštovanja, tudi ne izverševanje svete vere in pa evangelijsko življenje od perve mladosti do sive starosti. Sicer je navada, de se hudodelnik, prej kot se obsodi, svojiga zločina prepriča, ali škofje je dovelj le obrekovati, in sodnije jih zapirajo in brez vse preiskave v kazen obsojujejo. Kaj pa de iz tega izvira, je pač vsakimu znano, če tudi od tega govorili ne bi? Namreč, duhovniki in diakoni se v beg obernejo, de se le duhovšina sploh zatiruje. Kajti tu morajo ali podobo moliti, ali pa so s skelečim plamenam kaznovani. Dan. III. 10. Vse povsod se sliši, de zdihuje ljudstvo, v enomer se prelivajo solze, na skrivnim in očitno, ker vsi eden drugimu svojo britkost tožijo. Sej nobeden nima tako kamnitiga serca, de mu ne bi bilo mar, ko vidi, de je ob svojiga očeta. Stokanje tožnih zalovavcov se razlega po mesti, po vaséh, po cestah in po samotnih krajih. Le en glas se sliši, zato ker vse joče in zaluje. Minulo je vse dušno veselje in radost. — Ne zavolj denarjev, ne zavolj časti, ne zavolj kakiga drugiga dobička nas tarejo, temuč zavolj skupne dedine, zavoljočetoviga zaklada, zavolj prave vere smo na boriši. Zalujte torej z nami, sej ljubite svoje brate, zalujte, de so se pri nas pobožnim usta zatisnile in sicer med tem, ko smé vsak nesramen in opravlji v jezik takih, ki govoré nepravico zoper Boga, razuzdano trobiti.“ —

Oh kako zvesto zercalo našiga časniga razmerja so te tehtne besede! Al kdo li zamore zapopasti neuganjeno, če ne bolje nespametno ironijo v ravnavi sedanje dobe? — Kralj „poštenei mož“ oznanuje svobodo svojiga ljudstvom, med tem de njegove pijavke sok in mozeg njih življenja s celim duškam srebajo; on se oklicuje pokorniga sina matere katoliške cerkve, med tem de Kristusoviga namestnika na zemlji njegoviga zadnjiga posestvica oropati hrepeni: on deva drage dari na altar svetiga Janvarja, med tem de iztiruje vikši duhovne pastirje, po ječah zavezi zveste duhovnike terpinči, in pa blagodelne samostane napada in pleni. — In Dunaj? Pritiska, de bi se koncordat, ker se ovreči ne more, vender pa prav z risovim ocesam pregledal in kolikor moč ostrigel, med tem de se skozi in skozi kristjanskiga sanja; med tem, de se po časnikih katoličanske pokopališa oklicujejo občina vsih razkolnikov in nevernikov in se tako oskruni pokopališe lastnih dedov: se pa sklene, de naj se popravi „Predica pri križu.“ Med tem, de se sloviti zvonik svetiga Štefana ponosno spet vzdiguje in se obljubljen cerkev zida, se pa škofje zasmejujejo in na oder postavljajo, duhovniki ultramontanski černokutarji psujejo, in po cerkvenem premoženji obrezanih in neobrezanih „ljudskih prijatlov“ grabljive roke segajo; med tem, de se sveta katoličanska cerkev obrekuje in zaničuje, jo zagovarjajo zagovorniki sploh katoličanskih deržav — v ribjim jeziku! —

Tudi dandanašnji se nahaja sveta vera v veliki stiski, kakor smo se prepričali. Ali ga ni nobeniga viteškiga Ademarja več, de bi se prostovoljno za njo v pravični boj podal? Ni li nobene pobožne Edelinde več, de bi za njo delala in molila? So li za Boga in njegovo čast vneti ljudje popolnoma iz sveta zginili? — Ako je to, — žalostna resnica! kakošen pomen ima potem popravljanje nekdanjih blagih spomin-kov?

Sloenci!

Na Jutru je na milijone naših bratov, ki tisto sladko materno besedo govorijo kakor mi, ter so z nami eniga rodu, pa tudi ene in ravno tiste vere so bili nekdanj, dokler jih strast in hudobija ni zmotila, jih vzela pravi materi katoliški Cerkvi ter jih vergla v naročje mačehi, ki jim ne reže beliga kruha življenja, temveč jih s škorpjoni terga pod železno roko turškiga trinoštva in rusovskega terdovladstva, kterima je mačeha sama zapadla zavolj lastne nezvestobe do svoje prave matere.

Več stoletij so te zgubljene brate naše rimski papeži, očetje vesoljniga kersanstva, z milim glasom domu klicali: tode zmiraj so v svoji omotici prezirali glas miliga Očeta. Nekaj let pa je, kar so se jeli dramiti, in letas se jih je kar nenadoma že več tavžent odpovedalo razkolništvu in zedinili so se s sveto rimsko katoliško Cerkvijo. O kako radi in veseli jih objemamo, svoje najdene prelube brate! To pa je gotovo sad bratovštin in molitev za spreobrnjenje greških razkolnikov, zlasti pa naše slovenske bratovšine ss. Cirila in Metoda, ki so jo mil. škof Lavantinski prečast. gospod Anton Martin ustanovil in sedanji papež Pij IX. poterdil in z odpustki obogatil 2. majnika 1852. Molimo torej, in razširjajmo to bratovščino!

Ali zedinjenam, posebno k nam prestopivšim duhovnam, ki zgubijo ondotno službo in kruh, je tudi telesne pomoči potreba. Začeli so torej po Laškem in drugod zanje milih darov nabirati. Ali homo Slovinci, katoliški Slovinci, bratje jim po rodu in v novo pobrateni z njimi po veri, mar zastajali? Ako bi bili mi Slovinci bogati, kakor so drugi, posebno pa, ako bi ne bilo toliko pogořiš po deželi, bi tudi mi klicali: Slovinci, pomagajte svojim bratom tudi z denarom, kakor delajo drugi, ki jim po kervi se v rodu niso. V sedanjih okolišinah pa saj toliko gorečnisi za nje molimo, kolikor očitnisi vidimo, da je Božji previdnost to delo pospeševati začela; če pa kdo zraven tega še kako telesno pomoč skaže, bo še boljše. Sej imamo še zmiraj kaj taci, ki jim darček za daljnisi brate ostane, potem ko so se radodarno na bližnji ozerli. Zdaj je čas, od Boga začeto delo podpirati, zdaj se skazujmo jim verne brate! Tukaj je nar lepši priložnost pokazati, da je kdo v resnici domorodec; le samo beseda je preslabo dokazovanje. Častiti gg. duhovni naj bi to potrebo z lepo priliko razodevali družnikom bratovšine ss. Cirila in Metoda ali sploh verne opominjali, da naj molijo in s tem pomagajo k zedinovanju vsi skupaj, naj so v bratovšini ali ne. S takim prizadevanjem se poživlja vera in verno življenje tudi med nami. Sploh pa je nar blagši ojanje, kdor more pripomoči, da bo poprej „En hlev in En pastir.“

Več duhovnov,
zlasti z Gorenskiga.

Ogled po Slovenskim in dopisi.

Popotvaje od Kamnika na Vransko po Tuhinski dolini dospeš v kakih 3 urah do Lazov. Ako se od tod s kantonske ceste na sever spustiš, prideš v dobri četerti ure v vas ob podnožji planin, v zgornji Tuhin, k farni cerkvi Device Marije zgornjo-tuhinske fare, ki šteje z nekterimi bližnjimi vasi nad 1039 duš.

Nad to faro se kaj očitno kaže, da je duhoven duša cele fare, nad farno cerkvijo posebno se pa lahko prepričaš, koliko da duhoven zamore storiti, ako je navdušen za lepoto Božje veže, ako zna primerno voditi izročene sebi farmane, zraven tega pa umé presojevati stavbne dela in ceniti umet-

niške izdelke. Farna cerkev Device Marije vnebozete je namreč zadobila kaj lepo lice. Prenaredili so pridni farmani pod svojim neutrudljivim vodnikom narpoprej obok nad velikim altarcem, prezidali žagrad. L. 1856 so veliki altar čisto iz novega naredili. Podobarske dela je izdelal gosp. Tome, znani podobar, tako okusno, da dalje okoli ne najdeš tako lepega altarcja. L. 1859 so napravili dva stranska altarcja, in letošnje leto sta bila dodelana še ostala stranska altarcja. Altarne podobe so bile prenovljene, drugo pa je gosp. Geceľ iz Kranja kaj lepo izpeljal. Zraven tega so si pa omislili nov križev pot, prenovili prižnico in kerstni kamen, napravili so mašne obleke za slovesne maše, ki veljajo okoli 200 gold. itd.

Krono vsemu temu delu so postavili v. č. gosp. dekan iz Kamnika, ter blagoslovili 29. rožnika dva stranska altarcja, poslednjič dodelana sv. Jožefu in sv. Florjanu posvečena. V primernem nagovoru so pohvalili farmane za njihovo veliko prizadevanje hišo Božjo ozaljšati, ter jih opominjevali, Boga se bati in njegove zapovedi spoľnovati, ker on zamore celo faro obiskati, kakor se je letos vidilo itd. Po opravljenih cerkvenih obredih je bila velika maša. Sošlo se je bilo razun velike množice pobožnega ljudstva šest sosednjih gg. duhovnov, procesija s presv. Rešnjem Telesom: bila je zavoljo deževnega vremena v cerkvi, ktera se je ta dan v praznični obleki lesketala; altarci so bili s cveticami tako rekoč prepreženi. Pred mašo je bilo tudi darovanje, pri kterem so se pričujoči dobro skazali. Zares vesel je taki dan za celo faro.

Razun imenovanih del je ustanovljena v teh letih tudi farna šola; in pravijo, da bodo drugo leto cerkveni turn nekoliko zvisali ter sčasoma nove in večji zvonove napravili.

Dobrotljivi Bog je letošnje spomlad zgornjo tuhinsko faro po svoji neskončni previdnosti tudi obiskal in ob enim se ji usmiljenega skazal. Nad sto bolnikov je za vročinsko boleznijo ležalo; — umerlo jih vendar ni več kakor kakih 9. Tukaj se je skerb njih dušnega pastirja naj lepši pokazala; opominjevali so farmane, da naj si čas poskušne v dušni prid obernejo, ker Bog telesno bolezen ljudem pošilja, da bi ozdravil neumerjočo dušo. Iz hvalečnosti, da je Bog šibo dobrotljivo odvernili, so darovali ljudje toliko bolj z veseljem za ozaljšanje svoje farne cerkve.

Čeravno skerbni dušni pastir v svoji fari ne more vseh krivih potov poravnati in vsega dušnega zlega od svojih ovčic odverniti, se pa vender v tej fari kaj lepo vidi, da veliko zamore storiti, da se pobožni duh med ljudstvom ohrani in zvišuje; da se veža Božja zaljsa; da ubogi ter-pini na zemlji ne pozabijo, da jim je dobrotljivi Bog pri-pravil lepšo domačijo v nebesih, v ktero bodo sprejeti, ako tukaj njegove zapovedi spoľnovali bodo!

Dobrotljivi Bog pa obilno časno in večno poverni Tu-hincem, kar so storili v Njegovo čast. —k

Iz Železnikov. (Nekoliko zakasnjeno.) Dan sv. Alojzija je za šolsko mladost v mnogih krajih dan posebnega veselja. Tudi naša šola je ta god že več let sem s tem obhajala, da je sv. Alojzija dan ali nedeljo pozneje romala s svojimi učenci in učenkami v procesii do Marijne kape-lice v Sušo v Zaliloški fari, kjer je prvič z molitvijo in petjem slavila svojega šolskega patrona, potem okrepcala se z malo južino, kratkočasila se z raznimi igrami, posled-njič pa zopet med petjem romala nazaj proti domu. Letos se to romanje iz raznih vzrokov ni moglo doversiti, zatoraj se je pa v jutro sv. Alojzija mladina v šolski sobi snidla, podala se potem v procesii naj prej v farno cerkev, od ondod pa enako s svojo lepo šolsko zastavo do naše podružne cerkve sv. Franciška Ksaverja, kjer so naš ljubljni gospod Oče opravili šolsko sv. mašo. Po sv. opravi se je mla-dina zopet vernila v procesii nazaj v farno cerkev, pustila ondí svojo zastavo, zatim pa šla v šolo, kjer je pred po-dobama sv. Alojzija in Marije D. v soglasii s fisharmoniko

v mnogih mičnih pesmih prepevala čast slavnemu šolskemu pomočniku. Poslednjič so bili vsi šolarji in šolarice obdarovani z malimi žemljami iz belega kruha, katere so podarili neka blaga mamica, ki so se otrokom že večkrat milo dobrotnico skazali. Bog jim poverni stotero to dobroto! —

Ker sem že o tukajšnji podružnici govoril, naj dostavim še to, da je ravno zdaj v taisti dobro znani malar in kipar iz Poljan, Štefan Šubic, stranska altarja nekoliko predelal ter na novo prebarval in obilno pozlatil. Prav lepa sta zdaj (glavne podobe so ostale stare, ki so delo neumerljivega Mencinger-ja) in hvalita umnost svojega prenovljevavca. Nekaj časa je, kar dobimo skoraj vsako leto od tega dobrega mojstra kaj novega k nam. Lansko leto nam je bil za veliki teden napravil edino za rabo pri cerkvenih sv. obredih prav lično malo nebo (baldachin) z dvema palicama, na katerih sta na verh napravljena klečeča kerubina (nekaka posnema skrinje stare zaveze). Tudi za malo banderce (antependium), katerega so bili o veliki noči šolarji omislili, je napravil kaj lično stojalce; dva angelčka namreč, klečeča na bukvalih in povzdigujoča banderce. Poznej — za prihod svetlega kneza škofa — napravil nam ji bil tudi dva lepa slavoloka. Priporočujemo toraj Šubica zastran nizke cene in dobrega dela, sosebno pa tudi še zastran moštva v besedi vsim, katerim so kake cerkvene dela potrebne.

Z Bogom!

Rodoljub Podratitovski.

V Bičji pri Šmarji je 4. t. m. ogenj pokončal 19 hiš z drugimi poslopji vred, v bližnjim Peci pa 7 hiš in druge stavbe, in k temu še veliko živine.

V Horjulu ste bile preteklo nedeljo, 6. t. m., dve slovesni opravili: posvečevanje farne cerkve in sv. birma. Poprej tesna cerkev, v katero zavolj bližnosti hodijo ljudje več ali manj še iz pet družih duhovnij, je bila namreč z dvema kapelicama razširjena in zvišana, in en stranski altar je nov, veliki pa obnovljen in prenaven. Zdaj ima cerkev skorej podobo bizanškiga križa in prav prijazno, lično in primerno podobo. To delo je bilo res prav potrebno in sedanja vravnava je v resnici posebne hvale vredno delo, ki dela čast v. č. g. fajmostru in vsim, ki so k njemu pripomogli. Zraven tega je zidala ondodna fara tudi novo soto, ki je že pod streho, pogreša še olike in vse naprave. Trudu in prizadevanju ondodniga duh. pomočnika gosp. A. Jakič-a pri obojnim delu gre za gosp. fajmostram posebno spoznanje in hvala. — Pri posvečevanju je obdajala Mil. škofa zraven Verhniškiga v. č. gosp. dekana A. Pečarja več gospodov iz sosednjih duhovnij in iz Ljuhljane; pridigali so v. č. korar gosp. J. Zl. Pogačar, ter so v cveteči besedi obilni množici razlagali, kako zunanja in znotranja lepota Božje hiše um razjasnuje in serce blaži in povzdiguje. Po posvečenju in sveti maši so Nj. milost čez 200 otrok birmali, in o polni ene so bile slovesnosti dokončane. — Kakor pa je na svetu le malokdaj veselje brez žalosti, tako je bil tudi ta dan z veliko nesrečo okaljen. V saboto popoldan namreč je pogorela v Zaklancu cerkev sv. Urha z možnijo vred, in ker je huda sapa ogenj zanesla, tudi vas Podolnica v dolini zraven hribca. Pravijo, da je bila nepredvidnost pri streljanju na gori tega kriva. Naj berže de je veter oginjal v streho zanesel. Milostljivi škof so že večkrat streljanje prepovedovali, zgodilo se je celo, da so se nalaš po drugi poti pridši slovesnosti ognili, — vendar ljudje ne odjenjajo od te navade, ki sicer vsako slovesnost močno povzdigne, pa je tudi marsikterikrat vir nesreče; in duhovni pastir so ne bo kmali s čem bolj zameril, kakor če jim brani streljati. Bog in dobri ljudje naj pomagajo ubogim Podolničam, ki so ob enim vred zgubili lepo romansko cerkvico z izvrstnimi zvonovi, ki so se raztopili, in pa svoje poštva.

Od Ipave. — Ist — Poslednji dnevi minulega mesca so bili veseli za dolino ipavsko; imeli smo birmo na treh krajih. Zeljno pričakovani so se naš Milostljivi knez in škof 21. p. m. proti večeru v našo dolino pripeljali in brez

pomude hiteli proti ipavskemu tergu. Lepo in ginljivo Jih je Terg sprejel. Pri mogočnem slavoloku je stalo in pričakovalo vse, kar Terg odlikanega ima; dolga rajda praznično oblečenih šolskih otročičev z vejami vihrajočih je veselo stala prek ceste. Iz voza stopivšiga Nadpastirja je pozdravil 78letni starašina soseskega odbora, kteremu so premilostljivi Gospod z občeznano priljudnostjo zahvalili. Skozi nagnječene ulice Terga med visocimi mlaji in slavoloki so imeli svoj vhod v prelepo, vso razsvitljeno farno cerkev.

Ker so se naslednji dan obhajale procesije presv. Rešnjega Telesa, niso Njih milost nobenih cerkvenih opravil opravljali. Na večer pa so Jih teržani z baktjami, in venček ipavskih pevcov pod dekanijaskim poslopjem s petjem razveselit prišli. Izverstno so zapeli naslednjo iz znanega in skušenega peresa izvirajočo pesem:

Zdravi, Oče mili, zdravi!
Od vseh krajev Vam doni,
Da Vas pervikrat v Ipavi
Naše gledajo oči!

Čedi svoji zveseljeni,
Dušni vel'ki naš Pastir!
Z blagoslovom obdarjeni
Ste prinesli sveti mir.

Oj delite, podelite
Značaj svetiga Duha,
Sam'ga Njega nam sprosile,
Da naj v dobrem nas krepča.

Daljne Vaše smo ovčice,
Redko, Oče, vid'no Vas;
Radi vender Vaše klice,
Radi slišimo Vaš glas.

Zdaj, ko imamo Vas med nami
Serca naše bolj goré;
Dovolite, da pred Vami
Ponoviti se še smé:

Zdravi, Oče mili, zdravi!
Od vseh krajev naj doni,
Da vas večkrat še v Ipavi,
Naše gledajo oči!!

To pesmico, v prelepem zavitku, je predništvo soseskino podarilo Milostljivemu škofu v vedni spomin.

25. rožn. je bil odmenjen za sv. birmo v Ipavi. Naš Vikš pastir, obdani z obilnim spremstvom, svetnim in duhovnim, kteremu so se pridružili razun domačih tudi gospod dekan postonjski in bližnji duhovni gospodje iz sosednje goriške nadškofije, so se ob določeni uri podali v veličastno farno cerkev, kjer so po sv. maši nenadoma — v nepopisljivo veselje neštevilne množice na leco stopili, in prav po apostolsko v zernatem ogovoru s krepkim glasom z domačo čisto slovensko besedo, ozirajoči se na sedajnost in njé nevarnosti, vnémali k nepremakljivi djanski veri.

Ta ogovor bo ostal dolgo v spominu in sercu ljudstva; vse se je nato le od tega drazega ogovora pomenkovalo, in siv starček, na palico opert šepčá z veselim obličjem sosedu: 3 ali clo 4krat sem že vidil birmati, ali — škofa pridigovati še nisem slišal! —

V dan sv. Janeza Kerstnika je bila birma v Šturji. Na prijazni poti, ki pelje iz Ipave doli na Laško, so Prevzvišeni knez memogredé tudi slavnoznano božjopotno cerkev Device Marije v Logu obiskali, in jo z vidnim dopadanjem po vsih njenih prostorinah ogledovali. — Na meji škofije stoječa soseska Šturja je tudi svojega Vikšega pastirja prečastno sprejela in skoz slavoloke z napisi ozališane Jih jo pot peljala do cerkve. Tukej je čakalo zraven domačih tudi obilno gg. duhovnih iz goriške nadškofije, in iz verste vernih stopi mlad župan in s krepko besedo in spodobno ponižnostjo pozdravi Milostljivega škofa. — Ker se je pa hitro novica raznesla, da preblagi Vikš pastir pri birmovanju tudi pridigajo, se je iz domače in goriške škofije neznanu veliko ljudi sošlo, da bi slišali besede apostolske iz ust preučenega škofa. —

Toda hitro tečejo dnevi, zlasti kadar so veseli; tako je prišel tudi poslednji dan — 25. rožnika, kateri je bil odbran za sv. birmo v Šembidu. Ob lepem hladnem jutru so se podali Njih knežje-škofova milost, spremljeni od več gospodov, v Šembid, in prelepo zvonjenje iz starosivega zvonika z družimi slovesnostmi je slavilo prihod Nadpastirja, katerega je zraven duhovstva pričakovalo lepo kardelo klečečega ljudstva. — Po kratkem oddihleju se prične procesija iz duhovske hiše v cerkev, in — kar so blagi Šembidci hrepeneče pričakovali, zgodilo se je, — slišali so

pridigo svojega škofa, — nagovor katerega so Milostljivi višji pastir tako vneto govorili, kakor le pastir govori, ki za čedo svojo živi in umerje!

Obiskali so pa Njih milost na svojem apostolskem popotovanju tudi še druge cerkve in duhovske pohišja; v nedeljo popoldan, dasiravno je zlo deževalo, so šli na Goče; v ponedeljek popodne na Verhpolje; v torek so šli iz Šturje na Planino, kjer so pri ondodnem duhovnu, svojem sošolcu, obedovali; in po obedu so šli iz Planine na Slap, in od tam nazaj v Terg. — Vse te soseske, oveseljene in osrečene s tako imenitnim obiskanjem, so se hvalevredno trudile za spodoben in prečastin sprejem svojega Višjega pastirja.

Želeli smo, da bi Prevzvišeni knez in škof z zadovoljnostjo zapustili našo dekanijo, in — veselja nam je serec igralo, iz Njih ust slišati, ko so pri obedu v Šembidu zdravico šembiškega gosp. fujmoštra odzdravili, rekoč: „Da vse Njih pričakovanja v oziru ipavske doline in še posebno ipavske duhovšine so se spolnite, in da z nar boljšimi vtisi zapustijo dekanijo ipavsko.“

In tako so ti dnevi, ker smo vživali srečo, premilega škofa med seboj imeti, hitro — le prehitro minuli, in ne motim se, ko so drugo jutro spremijeni od c. k. okrajnega predstojnika, od gospoda dekana iz Postojne, in gospoda kanonika in dekana ipavskega in drugih gospodov, čez Rebernico proti Ljubljani se podali, da tisoč in tisoč vdanih serec Jim je srečno pot želelo in Boga prosilo, da nam Jih Božja previdnost kmalo spet pripelja v našo dolino.

V Marburgu, 8. mal. serp. Drobtinice letošnje se že vežejo in nekaj tudi razposiljajo. Duhovnom bojo posebno ljube zavoljo cerkvene zgovornosti, spisane od našega Milostljivega kneza in škofa, ktera se v svojih zgledih skoz in skoz opira na slovensko slovstvo, — rodoljubom bojo drage zavolj mnogo jedernatih spisov, ki tako krepko zagovarjajo pravice narodske, in tako živo budijo narodsko zavest ljudstva našega, — vsim Slovencem pa bojo koristne, ker v prelepih življenjepisih in mnogih žalostnih prigodbah tako ganljivo in mično narodu našemu kažejo svitlo pot čednosti, po kateri naj hodi, pa tudi mračno stezo pregrehe, ktere se naj varuje. Nizka cena (1 gold.) jih bo zamogla tudi v bolj borne hišice peljati.

Iz Verone, 2. mal. serp. Misijonarja iz Mazzatoviga vstava, čč. gg. Beltrame in Dal-Bosco, sta 8. vel. travna zdrava prišla iz afrikanskega misijona v Verono in se malo dni po tem podala v Rim. Ondi sta imela namenjeno, s škofom iz Egipta obravnavati, da bi napravila v Kairi dva vstava za zamursko mladost, eniga za zamurce in drugiga za zamurke. Ondi odredjevanje zamurce in zamurke mislita potem pošiljati misijonam v pomoč. V kratkim se pričakujeta misijonarja iz Rima v Verono. — „Ponoči pred 28. rožn. je rovaraska družba pred našo škofijo nastavila bombo, ki se je razletela ter poškodvala vrata in okna. Preklicana sramota za naše mesto! Bog nas varuj tacih lahunskih prijatlov (amici italianissimi)!“

V Videmski vikši škofiji je po letošnjim duhovskim imeniku 1006 duhovnov in sploh 320.333 duš. Skažene imena kažejo, da je ondosti slovenskiga življa, n. pr.: Bernardia (Bernardič), Bertolissi (Bertolič), Bertossi (Vertovec), Biasizzo (Blažič), Blasini, Bledigh, Bolizicco, Caucigh (Kavčič), Cerich, Cerneaz, Cernacoi, Coren, Gosgnach (Gosnjak), Grach, Schiavi, Schialini, Selabi, Vidigh (Vidic), Vogrigh, Zorzi (Zorc) itd.

Razgled po kersianskim svetu.

V državnim zboru so bili poslednji čas tako čudni in milovanja vredni razpori med našimi kranjskimi poslanci, da po takim potu nikakor ni upati, da bi mogli deželi v resnični prid delati. Razne misli zastran narodnosti so

jih nar bolj ločile. Naj izrečemo zastran tega tukaj nekatere misli.

1. Gotovo je, da vsako stoletje seboj prinese posebne ljuške in človeške prizadevanja.

2. Ravno tako gotovo je, da modri možje prizadevanje svojiga časa tako kermijo in obračajo, da je narodom v mir, dušni in telesni prid, in ne v škodo in razpor.

3. Guanje in prizadevanje sedanjiga časa je narodovnost, da naj se slehernimu narodu, njegovimu jeziku itd. enake pravice dopustijo; le samosilstvo zamore nasprotno tirjati.

4. To tirjanje enacih pravic za vsak narod, njegov jezik itd. je pravično, ker iše dosedanji nenaravni (abnormalni) stan v ravnomero spraviti in manj olikane narode obdelati.

5. Kdor se temu pravičnemu prizadevanju ustavlja, zavedama ali nezavedama pripomore k mednarodovskemu razdraževanju, k nepokoju, rovarstvu, razporu, razdvoju med večimi in manjšimi deržinami, med narodi.

6. Potrebno je torej posebno ravnilo za vresničenje ravnopravnosti; to ravnilo je pa v dani vstavi, ktera vsim narodom enake pravice zagotavlja.

7. Ker pa ni v nobeni deržavi toliko raznih narodov, kakor v Avstrii, torej naj bi se ne sklicovalo preveč na druge deržave, ne tišalo na to, da bi še dalje en jezik nad drugimi gospodoval itd., temveč iše in izdela naj se osnova, po kateri se bo pravicam sleherniga naroda popolnoma zadostovalo. Nemci, Italijani in Madžari pa naj ne prezrejo resnice, da s tišanjem svojiga jezika k gospodstvu čez druge bi prav čisto nič ne pridobili, ampak bili bi na gotovi zgubi, ker s tem bi zmiraj večji jezo drugih narodov obudovali, kteri zavoljo nemšine, italijanšine ali madžarsine svojiga jezika gotovo nadalje več ne bodo zanemarjali.

8. Pa tudi Slovani naj se varujejo, da ne bodo kje presegali, ker sami vedó, kako britko je, ako kdo drugimu v njegovo lastino sili. Vsak narod naj torej zastran svojih pravic, zlasti še v občutljivi jezični zadevi, ostane v svojih mejah in vojnicah, da se ohrani mir in edinost med narodi pod eno krono.

9. Naj se katoliška vera ne zatira, ampak z vso močjo naj se podpira, ker le samo po njenih načelih je še mogoče edinost in ljubezen med raznimi narodi v Avstrii ohraniti. Verh tega pa je izdelana resnica, da zatiravec katoliške vere je sovražnik matere nar večiga dela avstrijskih otrok, torej tudi sovražnik Avstrije. Kratke besede Gospodove: „kar nočeš, da bi se tebi storilo, tudi ti ne delaj drugim,“ le samo te besede imajo dandanašnji ključ za mir in srečo Avstrije v sebi.

V Tinec-u na Češkem je binkoštni ponedeljek pet nekatolicanov slovesno prestopilo v katoliško Cerkev.

Poznanski vikši škof pl. Przilusky se povernivši se iz Rima v stoljni cerkvi občinstvu zaterdili, da ga ni bilo papeža in ga ne bo, kteri bi se tako serčno pečali za poljsko reč, kakor Pij IX. Kolikorkrat govoré od Poljakov, ginjeni sklicajo: Poveri Polacchi! Ubogi Poljaki!

G. Chmeliček, moravski duhoven iz Hodonina, ki se je ravnokar vernil iz svete zemlje, gre v misijon na Bolgarsko. Slovansko katoliško duhovstvo je pred vsimi drugimi poklicano, pospeševati ondodno misijonsko delo; žetev dozoruje, je znati, naj se tedaj ženjci ne pogrešajo, pravi „Vaterland.“

Rimsko in sploh Laško. Zapisnik o posvečevanju v Rimu pričujočih škofov iz papeževe tiskarnice skazuje: 6 kardinalov škofov, 27 kardinalov mašnikov, 10 kardinalov dijakonov, 5 očakov ali patriarhov in pervakov, 53 vikših škofov in 186 škofov, tedaj vsih skupaj 286. — Laški škofje, ki jih „svoboda nove Italije“ ni v Rim pustila, in tudi mnogi drugi pa sv. Očetu pisma pošiljajo in razodevajo svojo edinost s pismam, ki so ga zbrani škofje zročili papežu. Tudi 24 naj imenitniših plemenitnikov iz Lombardije, 8 voj-

vodov, 6 markizov in 10 grofov je poslalo sv. Očetu obiskovne lističe in velik znesek denara v znamenje svoje verne vdanosti. Eniga izmed njih, ki so ga bili ovadili kakor začetnika tega skazovanja, je hotla piemonška vlada dati zapreti; ker so pa drugi triindvajseteri razodeli, da bodo vsi deželo zapustili, ako se to zgodi, ga je vlada pri miru pustila.

Rop samostanov po vropnjenih državah svoj pot napredva, in dostikrat ne brez sile. Undan so piemonški agenti, respective roparski beriči, napadli samostan avguštinarije v Salerni na Napolitanskim. Tri nune so v britkosti pred tolikanj olikanimi divjaki poskakale skozi okno na tlak in so se smertno ranile, in neka četrta je strahu precej umrla. Narodna straža prihitela vbožim gospem v brambo, nato jo ti človekodirici umaknejo, in od tistihmal se niso več lotili samostana.

Čertica Napoleonove laži-politike z rimskim Stolam je svet francoskiga poslanca v Rimu, da naj bi Piemont sv. Očetu dal 3 milijone frankov odškodnine, ako bi hotli se odpovedati svetni vladi čez Rim ali ko bi se saj odpovedali pravici do ugrabljenih okrajnih cerkvenih deržave. Kardinal Antonelli pa je naravnost odgovoril, da rimsko vprašanje ni denarno (barantavsko) vprašanje, ravna se za pravico, dolžnost in načelo; sicer pa je papeževi vladi ljubši darček ubožnih, kakor pa denar kraljev.

— Francoski poročnik Lavalette se je pri Antonelli-tu pritožil tudi zavolj obsega škofovskega pisma do sv. Očeta. Antonelli pa mu je odgovoril, da škofje v svojim pismu niso nič družiga razodeli, razun kar je vsak izmed njih že davno naznanil v svojih pastirskih listih. Škofovski list in vse gibanje na Francoskim v prid sv. Očetu napoleonsko vlado hudo tiši. O povračevanju škofov iz Rima je vlada hotla odverniti, da bi se ne godile take skazovanja kakor pri njih odhodu iz Masilije; zapovedala je torej morskim vodjem ali kapitanam, ki so škofove vozili, da naj se le po polnoči v Masilijo prihajajo. Tudi vradnijam po posameznih mestih je bilo veleevano, da naj zabranjujejo očitne skazovanja o povračevanju škofov iz Rima. Vender so bili pa nar večji del z velikimi slovesnostmi sprejemani v svojih stoljnih mestih. Tudi je mogel minister bogočastja škofam naznaniti cesarsko voljo, da naj skerbijo za „veči zmernost“ v pastirskih listih, v katerih bodo vernim svoje romanje popisovali. — Ali mar Napoleona vest peče? —

Red oo. frančiškanov si je o Binkošti izvolil v Rimu svojiga velikiga prednika ali generala O. Rafaela a Pontikulo na 12 let. Oo. dominikani so pa poterili na 12 let dalje dosedanjiga višjiga O. Jandel-na. Po volitvi je imel general v redovni cerkvi ogovor, in zbrani redovni bratje so pristopili svojimu višjemu roko kušnit. Pristopila sta tudi dva višji škofa in en škof iz Španjolskiga, ki so iz dominikanskiga reda in so s tem počesjenjem prav ginljivo skazali svojo ponižnost in hvaležnost do reda. — Binkoštno saboto sta bila v Lateranu keršena 1 jud in 1 turk.

Sv. Oče so bili mende 26. majnika odšli veliki nevarnosti. Hotli so popoldne iti iz dvora, in ker jih je stara oteklina na desni nogi ta dan posebno nadlegala, so jih hotli hoje po stopnicah rešiti, torej jih peljejo k neki za nje narejeni pripravi, ktera jih prav lahno tje doli nese. Ni bilo povedano, zakaj so si sv. Oče ta dan to postrežbo odrekli, se obernili in šli na velike dolge stopnjice. Nekatere minute potlej hoče neki dvorni služabnik po ti pripravi doli iti, ali komej se vsede, telebi z vso napravo na tla in si ude polomi. — K veliki binkoštni slovesnosti iz dveh katoliških kraljestev ni bilo nobeniga škofa iz Portugalije in Brazilije. — Redovni general usmiljenih bratov je bil 25. v. travna izvoljen v Rimu dosedanji tajnik, O Alfieri, poprej prior v Veroni in vitez reda Franc-Jozefoviga.

Serbsko in turško. Veliko so une dni časniki pi-

sali zastran poboja med Serbljani in turki v Belim gradu; vzrok je bil mende tale: Serbski deček in turkinja prideta po vode k vodnjaku; turkinja hoče prva natočiti, deček pa ne pusti, ker je bil pred njo prišel, in ker le silo dela, jo preč sune. Turkinja začne kričati, se jokati in javkati. Serbski žandarji hočejo mir storiti, — turški podložni branijo turkinjo in v prepiru neki turk s handžaram umori serbskiga žandarja. Serbljani se nato zberó in napadejo zunanji del terdnjave, ktero imajo turki v posesti. Straža enih vrat se podá in serbski častnik jo v terdnjavo spremi; nazaj gredočiga pa njega in 2 spremljajoča turka svinčenke iz turških pušk ubije. Pri pokopu ubitiga častnika je bil ves Belgrad skupaj, ko se pa množica proti cerkvi oberne, začno turki s terdnjave karteče spuštati na njo. Ne vé se, če ne mara turki niso vedili, čemu se ljudstvo zgrinja. Serbljani, razdraženi, gredo v tako imenovano „turško mesto“ in ga ropajo, in nato začno turki s terdnjave mesto bombardirati. Pogorelo je kacic 15 hiš, in velika cerkev je močno poškodvana. Boj med serbskimi in turškimi mestnjani je bil kervav. Avstrijski general Filipović pa je tirjal in pridobil primirje med obojno stranko ter je na parobrodu avstrijsko prebivavstvo ondotniga mesta v varnost odpeljal. Puljave so bile 15., 16. in 17. v. m. Turki pravijo, da vzrok bombardovanja je bil napad Serbljanov. Pervi strel iz terdnjave je zadel poslopje avstrijskiga poslanca, in bil bi kmali poslanca ubil. (Vaterl.)

Zdaj ima to zmešnjavo diplomacija v rokah. Ker so si kristjanje in turki že po veri tako različni v svojih šegah, da ne morejo v miru skupaj stanovati, se misli, da bodo Serbljanje iskali, da naj razun terdnjavine straže vsi turki zapustijo serbsko deželo, in se več družiga. (Turki n. pr. po svojim neumnim izlamu še psov ne pustijo pobijati, da se pojajo sem ter tje in ljudi nadlegajo. Po nekterih krajih se te pasje čede po noči veliko veliko skupaj stepe in tako tulijo, da človek ne more spati. Gorje človeku, ko bi v njih trop zadel.)

Po drugi strani pa tudi serbska vlada sama s turško obravnava in enake pogodbe stavi. Vsi poslanci, razun avstrijskiga, menijo, da turki naj terdnjavo zapustijo, in morebiti jo bodo še razdžali. Turški poglavar, ki je dal mesto bombardirati, je odstavljen in turšk opravnik (komisar) je prišel iz Carigrada zmešnjave poravnati. Pozneje naznailo pripoveduje govorico, da so Serbi terdnjavo Belgrad premagali in da se je Srbija vzdignila zoper turke. To je zbudilo silen strah med turki; vender pa je ta govorica očitna izmišljaja. — V prvem pogovoru je serbski knez tirjal, da naj se vse turške terdnjave na Serbskim razderejo. Turško vojaštvo pritiska na serbsko mejo. Na Serbskim je vse pripravljeno za vojsko. — Neko naznailo pravi, da je v puljavah 15. in 16. u. m. padlo do 200 Serbljanov in da so se turki z veliko silo branili; poslednjič pa so Serbljani premagali turčinstvo po mestu, tako da je bilo mesto za turke zgubljeno. — Nar hujši boj v mestu je bil pri neki džamii (turškim tempelju), v ktero so bili turki pribežali. — Razdraženje med Serbljani in turki je strašno; turškemu ogledunu, ko so ga v mestu zasačili, so precej glavo odrezali. — Zdaj je mir, vender se pa pripravljajo na boj.

Duhovske spremembe.

V lavantinski škofii. Čast. gosp. Martin Sevnik je izvoljen farmešter pri sv. Petru pod sv. gorami, — g. Matija Dolinar pa farmešter v Slivnici pri Marburgu. — Prestavljeni so gg. kaplani: Juri Stunec za namestniga kaplana v šent-Janž na Dravskem polji, — Janez Reisp za kaplana v Hajdin. Umerla sta č. g. Luka Trafonik, farmešter v Črešencah, — Andrej Culek, farmešter pri sv. Benediktu v slov. goricah. R. I. P.